

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE
DECIZIE

16 februarie 2016

mun. Chișinău

Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție în componența:

Președinte – Ursache Petru,

judcători – Timofti Vladimir, Nicolaev Ghenadie, Alerguș Constantin,
Moraru Petru,

a judecat, fără citarea părților, recursul în anulare declarat de către Procurorul General Adjunct, Serbinov Igor, prin care se solicită casarea sentinței Tribunalului militar al armatei a 4-a din 21 septembrie 1946, în cauza penală privindu-l pe

Tcaci Ivan Zaharovici, născut în anul 1918, originar
din s. Cartofleanca, raionul Zgurița, RSSM.

Asupra recursului în anulare, în baza actelor din dosar, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție,

A C O N S T A T A T :

1. Prin sentința Tribunalului militar al armatei a 4-a din 21 septembrie 1946, Tcaci Ivan a fost condamnat în baza art. 58-1 lit. a) Cod penal al R.S.F.S.R. la 10 ani privațiune de libertate, cu interdicție în drepturi pe un termen de 5 ani, cu confiscarea averii personale.

2. Potrivit sentinței, Tcaci Ivan a fost condamnat pentru faptul că, avînd atitudine ostilă față de puterea sovietică, locuind pe teritoriul temporar ocupat de către trupele germano-române, în anul 1941 a trădat patria, benevol s-a angajat la autoritățile de ocupație în calitate de agrotehnician. Exercițîndu-și obligațiunile sale de serviciu, îndeplinea toate indicațiile autorităților de ocupație. Din anul 1942 inculpatul a activat în calitate de ajutor al șefului postului de jandarmi în serviciul de patrulare și pază. Pe perioada activității în jandarmeria română, între anii 1942-1944, inculpatul sistematic a participat la raziile organizate de autoritățile române împotriva partizanilor și parașutiștilor sovietici. Afară de aceasta, inculpatul în componența deviziei române în anul 1944 a participat la luptă împotriva armatei roșii.

3. Procurorul General Adjunct, Serbinov Igor, a declarat recurs în anulare, prin care, invocînd prevederile art. 453 alin. (1) Cod de procedură penală, a solicitat casarea sentinței Tribunalului militar al armatei a 4-a din 21 septembrie 1946, cu încetarea procesului penal în privința lui Tcaci Ivan în baza art. 58-1 lit. a) Cod penal al R.S.F.S.R. și reabilitarea condamnatului, pe motiv că există circumstanțe care exclud tragerea inculpatului la răspundere penală.

În susținerea celor menționate în textul recursului în anulare, Procurorul General Adjunct invocă faptul că, probele administrate în cauza dată nu sunt suficiente pentru calificarea acțiunilor inculpatului în baza art. 58-1 lit. a) Cod penal al R.S.F.S.R. pentru trădare de patrie, deoarece ele nu confirmă faptul că inculpatul Tcaci Ivan prin acțiunile sale a prejudiciat potențialul militar, independența statală sau inviolabilitatea teritorială a URSS, așa cum prevede acest articol.

Concomitent, instanța de judecată a încălcat în mod flagrant dreptul inculpatului la apărare, examinând cauza penală în lipsa apărătorului, a cărui participare în cazul dat era obligatorie.

Astfel, consideră recurentul că condamnarea lui Tcaci Ivan pentru trădare de patrie constituie un viciu fundamental comis în cadrul procedurii precedente, care a afectat hotărîrea pronunțată, întrucît a fost încălcat dreptul la un proces echitabil.

4. Judecînd recursul în anulare declarat în raport cu actele cauzei, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție concluzionează că recursul declarat urmează a fi admis din următoarele considerente.

Potrivit art. 6 pct. 44), art. 22 alin. (3), art. 452 alin. (1), art. 453 alin. (1) Cod de procedură penală, hotărîrile irevocabile pot fi atacate cu recurs în anulare de către Procurorul General și adjuncții săi în scopul reparării erorilor de drept comise la judecarea cauzei, în cazul în care un viciu fundamental în cadrul procedurii precedente a afectat hotărîrea atacată. Viciu fundamental în cadrul procedurii precedente, care a afectat hotărîrile pronunțate, se consideră încălcarea esențială a drepturilor și a libertăților fundamentale ale omului. Hotărîrea judecătorească definitivă împiedică reluarea examinării procesului penal în privința aceleiași persoane pentru aceeași faptă, cu excepția cazului în care un viciu fundamental în cadrul procedurii precedente a afectat hotărîrea pronunțată.

La 30 decembrie 1992 a intrat în vigoare Legea nr. 1225-XII din 08.12.1992 privind reabilitarea victimelor represiunilor politice.

Colegiul penal lărgit menționează că, potrivit art. 3 lit. a) al Legii nominalizate, sunt declarate nevinovate și urmează a fi reabilitate în fața societății și reintegrate în drepturi, indiferent de locul de trai în prezent, toate persoanele care, în perioada dintre 7 noiembrie 1917 și 23 iunie 1990, au fost supuse represiunilor politice în baza deciziilor organelor de stat judiciare sau extrajudiciare pentru „trădare de patrie”.

Sub acest aspect, instanța de recurs în anulare reține că, Tcaci Ivan a fost condamnat la 21 septembrie 1946, prin sentința Tribunalului militar al armatei a 4-a pentru trădare de patrie.

Conform art. 5³ alin. (2) al Legii nr. 1225-XII din 08.12.1992, recursurile în anulare se examinează de către Curtea Supremă de Justiție în modul stabilit de Codul de procedură penală pentru examinarea recursurilor în anulare.

Ținând cont de cele constatate și de prevederile art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. b) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit constată prezența în speță a motivelor întemeiate de a interveni în hotărîrea judecătorească irevocabilă de condamnare a lui Tcaci Ivan în baza art. 58-1 lit. a) Cod penal al R.S.F.S.R., cu casarea acesteia și, în temeiul prevederilor art. 391 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală și cu încetarea procesului penal, pe motiv că există circumstanțe care exclud tragerea persoanei la răspundere penală, și reabilitarea condamnatului.

Prin urmare, în temeiul circumstanțelor nominalizate, recursul în anulare urmează a fi admis, cu casarea totală a hotărîrii irevocabile contestate, ca fiind afectată de un viciu fundamental și dispunerea încetării procesului penal, pe motiv că sunt prezente circumstanțe care exclud tragerea la răspundere penală.

5. În conformitate cu prevederile art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. b), art. 453 alin. (1), art. 457 alin. (3) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție,

DECIDE:

Admite recursul în anulare declarat de Procurorul General Adjunct, Igor Serbinov, casează sentința Tribunalului militar al armatei a 4-a din 21 septembrie 1946, cu încetarea procesului penal în baza învinuirii pe art. 58-1 lit. a) Cod penal al R.S.F.S.R., în privința lui **Tcaci Ivan Zaharovici** și reabilitarea lui.

Decizia este irevocabilă, pronunțată integral la **16 februarie 2016**.

Președinte

Judecători

Ursache Petru

Timofti Vladimir

Nicolaev Ghenadie

Alerguș Constantin

Moraru Petru